

Ο γδούπος του κ. Βάνς στο Μόναχο και ο ...Θουκυδίδης με τον Αισχύλο στο προσκήνιο

Η ωμότητα με την οποία μίλησε ο Αντιπρόεδρος των ΗΠΑ κ. Βάνς στο Συνέδριο Ασφαλείας του Μονάχου αιφνιδίασε την Ευρώπη επαναφέροντας στο προσκήνιο τον περίφημο «*Διάλογο των Μηλίων*», χωρίς όμως η ομιλία του να απέχει πολύ από την αλήθεια, για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται η γηραιά ήπειρος. Την ίδια στιγμή επίκειται συνάντηση Τραμπ-Πούτιν στην Σαουδική Αραβία, όπου αναγκαστικά ίσως προσκληθεί και η Ουκρανία, με απύουσα όμως ολόκληρη την Ευρώπη. Ο πόλεμος λοιπόν μέσα στα ίδια τα εδάφη της, που τόσο την επηρέασε και την επηρεάζει φαίνεται να εξελίσσεται ερήμην της. Πρωτοφανές ιστορικά γεγονός, αλλά δηλωτικό της κατάστασης της ΕΕ δυστυχώς.

Αρχίζει, όπως διαφαίνεται, δειλά-δειλά να τίθεται το θέμα της συγκρότησης Ευρωπαϊκού στρατού με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε όλους τους κοινωνικούς τομείς, και μάλιστα ως θέμα-ζήτημα ζωτικής ανάγκης για την Ευρώπη.

Για την κατάσταση αυτή της Ευρώπης όμως, έχει η ίδια την ευθύνη και προφανώς όχι η αμερικανική ηγεσία. Είναι διαδοχικές οι εσφαλμένες της επιλογές:

Θα είχε πρόσφορο έδαφος ο ρωσικός εκβιασμός στην ενέργεια, αν η πολιτική της Γερμανίας ήταν διαφορετική σ' αυτόν τον τομέα; Η πολιτική της Μέρκελ να κλείσει τα πυρηνικά της εργοστάσια υπό την πίεση των Πρασίνων επιλέγοντας το φθηνό ρωσικό αέριο και ταυτόχρονα να ανοίξει τα σύνορα σε κάθε λαθρομετανάστη προσδοκώντας φθηνά εργατικά χέρια, υπήρξε άρδην και αναφανδόν καταστροφική, για την ίδια την Γερμανία και την Ευρώπη ευρύτερα. Όταν ο Πρόεδρος Τραμπ, στην προηγούμενη θητεία του, ζητούσε να αυξήσουν οι Ευρωπαίοι τις αμυντικές τους δαπάνες, ή να λάβουν υπόψιν στην Γερμανία τον κίνδυνο της απολύτου οικονομικής εξαρτήσεώς της από το Ρωσικό Φυσικό Αέριο, κώφευε η ευρωπαϊκή πολιτική ηγεσία σύσσωμη. Τώρα, βεβαίως, ανησυχεί αποκαλύπτοντας την ανεπάρκειά της! Η δε Γαλλία μαστίζεται από κοινωνικοπολιτική κρίση με χαρακτηριστικά στοιχεία το εν συγχύσει πολιτικό τοπίο που προβάλλει, την πολιτική αδυναμία του Μακρόν και δυστυχώς την πλήρη επικράτηση του λαϊκισμού. Αν επιπλέον γίνει εκτεταμένη αναφορά στον τρόπο που η Ευρώπη αντιμετώπισε και εξακολουθεί να αντιμετωπίζει την "εισβολή" (εδαφική και ιδεολογική-αξιακή) του Ισλαμισμού στη Δύση, η ευθύνη της καθίσταται ανάγλυφη.

Έχουν δίκαιο να διαμαρτύρονται πολλοί στην ΕΕ για τις παρεμβάσεις του Όλον Μάσκ στα πολιτικά πράγματα των Χωρών, έχουν όμως αντιδράσει αναλόγως οι ίδιοι όταν οι ΗΠΑ μοίραζαν χρήματα για τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ πχ σε διάφορες Ευρωπαϊκές Χώρες ή για την υποδοχή μεταναστών; Δεν ήταν αυτό παρέμβαση τελικά στα εσωτερικά των άλλων Χωρών, μόνον του Μασκ είναι; Ας επανέλθουμε όμως στο μείζον θέμα της Ευρώπης και γιατί φαίνεται ότι τελικά η πολιτική Τραμπ όχι μόνον δεν είναι απειλή, αλλά ίσως να αποτελεί και την τελευταία ευκαιρία της Ευρώπης.

Είναι γενικώς αποδεκτό και πανθομολογούμενο ότι η Δύση δεν κληρονόμησε από την Αρχαία Ελλάδα μόνον την Δημοκρατία, την Επιστήμη και τις Τέχνες αλλά και τον τρόπο με τον οποίο έβλεπαν οι Έλληνες τα θέματα πολέμου, άμυνας και πατριωτισμού γενικότερα. Το τελευταίο κληροδότημα έχουν τελείως αποποιηθεί ή, επεικώς, παραβλέψει οι ευρωπαίοι ηγέτες στις μέρες μας.

Επ' αυτού ας αναλογιστούμε ότι ο ίδιος ο Σωκράτης πολεμούσε πάντα στην πρώτη γραμμή της μάχης επιδεικνύοντας απaráμιλλη ανδρεία. Χαρακτηριστική όμως αποτελεί η περίπτωση του σκληροτράχηλου Μαραθωνομάχου Αισχύλου, του χαλύβδινου εκείνου πολεμιστή και ταυτόχρονα μεγαλόπνευστου τραγικού ποιητή. Ο Αισχύλος δε βρήκε έτοιμη τη νίκη, την ασφάλεια και την ακμή της Αθήνας, όπως θα τις βρουν αργότερα ο Σοφοκλής και ο Ευριπίδης. Αντίθετα, ένιωθε πώς ήταν συντελεστής αυτών των επιτευγμάτων και συν-

δημιουργός της σύγχρονης αθηναϊκής ιστορίας, η οποία του γέμιζε το στήθος με υπερηφάνεια, και για το λόγο αυτό ανήγαγε την προκοπή και το μεγαλείο της πατρίδας του σε υπέρτατη προσωπική προτεραιότητα. Ο θεμελιωτής του παγκοσμίου θεάτρου επιθυμούσε ως μόνο του γνώρισμα να θυμούνται οι επόμενες γενεές την συμμετοχή του στη μάχη του Μαραθώνα γράφοντας ο ίδιος στο ταφικό του επίγραμμα:

*Αισχύλον Ευφορίωνος Αθηναῖον τόδε κεύθει
μνήμα καταφθίμενον πυροφόροιο Γέλας·
ἀλκὴν δ' εὐδόκιμον Μαραθῶνιον ἄλσος ἂν
εἴποι
καὶ βαρυχαιτήεις Μῆδος ἐπιστάμενος.
Ἀθήναιος*

Τον Αισχύλο, τον γιο του Ευφορίωνα, τον Αθηναίο, που πέθανε στη σιτοφόρα Γέλα, σκεπάζει τούτο το μνήμα· για την πολυθρύλητη ανδρεία του ας μιλήσει το δάσος του Μαραθώνα και ο βαθυχαιτήεις Μήδος που τη γνώρισε.

(μετάφραση Θ. Κ. Στεφανόπουλος)

ΔΕΙΤΕ ΣΧΕΙΚΑ: <http://www.ekivolos.gr/To%20epitymvio%20epigramma%20tou%20Aisxylou.htm>

Και τί σύμπτωση! Ο ειρωνικός χειρισμός του θέματος από τον Καβάφη αναδεικνύει την ουσιαστική αδυναμία των «Νέων της Σιδώνας» (όπως και όλων των διαχρονικών μιμητών και ομοφρόνων τους) να κατανοήσουν και να αξιολογήσουν το περιεχόμενο του αισχύλειου επιγράμματος με τον λόγο της αδυναμίας τους αυτής να είναι απλός. Οι Νέοι της Σιδώνας είναι εξελληνισμένοι Σύροι του 400 μ.Χ. Στις μέρες τους ο αρχαίος κόσμος έχει πεθάνει προ πολλού, αλλά λόγω κεκτημένης ιστορικής ταχύτητας η ανάμνηση της πολιτιστικής ακτινοβολίας του παραμένει αμείωτη. Έχουν τη νοοτροπία κοσμοπολίτη σε μια μεταβατική εποχή αβεβαιότητας και κοσμογονικών αλλαγών οι οποίες τούς αφήνουν παγερά αδιάφορους και στο πλαίσιο της αυτοκρατορίας η έννοια της πατρίδας τούς είναι άγνωστη. Μήπως αισθάνονται κάπως έτσι και οι σημερινοί ηγέτες της Ευρώπης; Τούς είναι, λοιπόν, ακατανόητη η «εὐδόκιμος ἀλκή» του Αισχύλου; Ή έχουν επαναπαυθεί προσβλέποντας ως ανόητοι στον ρόλο των ΗΠΑ;

Η Ευρώπη, για λόγους που δεν είναι της ώρας, φαίνεται να έχει παραιτηθεί από το χαρακτηριστικό της πολεμικής ετοιμότητας που της κληροδότησαν οι Έλληνες. Δεν διαθέτει πλέον αξιόμαχες Ένοπλες Δυνάμεις αφήνοντας την σχετική δραστηριότητα στις ΗΠΑ, αποδίδοντάς τους μάλιστα το ρόλο του φύσει αποκλειστικού προστάτη της Δύσεως συλλήβδην από οποιαδήποτε στρατιωτική απειλή.

Στην ιστορία όμως δεν αποτελούν λύση οι προστάτες, όπως ο Θουκυδίδης στον διάλογο Αθηναίων/Μηλίων έδειξε:

...ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης κρίνεται, δυνατὰ δὲ οἱ προύχοντες πράσσουσι καὶ οἱ ἀσθενεῖς ξυγχωροῦν. [5.89]

...ὅτι κατά την συζήτησιν των ἀνθρωπίνων πραγμάτων το ἐπιχείρημα του δικαίου ἀξίαν ἔχει ὅπου ἴση ὑπάρχει δύναμις πρὸς ἐπιβολὴν αὐτοῦ, ὅτι ὁμως ὁ ἰσχυρὸς ἐπιβάλλει ὅ, τι του ἐπιτρέπεται ἡ δύναμις του καὶ ὁ ἀσθενὴς παραχωρεῖ ὅ, τι του ἐπιβάλλει ἡ ἀδυναμία του. (μετ. Ε. Βενιζέλου)

(ΔΕΙΤΕ ΣΧΕΤΙΚΑ: <http://www.ekivolos.gr/O%20dialogos%20ton%20Mhlon.htm>)

Ίσχυε πάντα και θα ισχύει επομένως, σύμφωνα με τον μέγιστο ιστορικό-ιδρυτή της πολιτικής επιστήμης, ότι ο συσχετισμός των δυνάμεων και το διεθνές δίκαιο καθορίζονται από την εκάστοτε κατανομή της ισχύος παγκοσμίως.

Αν η Ευρωπαϊκή Ένωση επιθυμεί και προσβλέπει στην προστασία των ΗΠΑ θα είναι μια Ένωση πλουσίων αλλά εντελώς αδυνάμων Εθνών και χωρίς μέλλον.

Η νέα Αμερικανική ηγεσία ομιλεί με χαρακτηριστική ωμότητα υπενθυμίζοντας τον κυνισμό των Αθηναίων πρέσβων στη Μήλο κατά την διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου, δυστυχώς ή ευτυχώς όμως αυτή είναι η πραγματικότητα για όσους εθελουφλούν ή για τους επηρμένους και κατειλημμένους από τις ιδεοληψίες τους.

Σε όλες τις μεγάλες Διεθνείς Κρίσεις η Ευρώπη είναι απύσχα. Αν κάποιος στέλνει στρατό είναι οι ΗΠΑ. Τώρα όμως τί τρέχει; Γιατί ακούστηκε γδούπος; «Έγινε κατολίσθηση κι έπεσε κάνας βράχος»; Όχι βεβαίως, απλώς ήρθε εκ νέου στην επικαιρότητα η σκέψη του Θουκυδίδη.

Ενδεχομένως η μεγαλύτερη υπηρεσία που οι ΗΠΑ μπορούν να προσφέρουν στην ΕΕ σήμερα είναι αυτή ακριβώς, να της δείξουν ότι θα χρειαστούν θυσίες μεγάλες εκ μέρους της, για να καταστεί εκ νέου ισχυρή, διαφορετικά θα είναι άξια της μοίρας της.

Ευρώπη χωρίς στρατιωτική ισχύ δεν μπορεί να υπάρξει κι αυτό θα έλθει ως αποτέλεσμα της πλήρους πολιτικής της ενώσεως.

Η ανάγκη αφυπνίσεως των λαών της Ευρώπης καθίσταται πλέον αδήριτη!

Έκπαιδευτής